Detaljni izvedbeni plan

Akademska godina: 2025/2026	**Semestar:** Ljetni
Godina studija: 1	**Studij:** Sociologija (R) (izborni) (Prijediplomski)

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU

Naziv kolegija: Ustaše i Nezavisna država Hrvatska

Kratica kolegija: IZBP-133

ECTS bodovi: 4	**Šifra kolegija:** 177689

Preduvjeti za upis kolegija: Nema

Ukupno opterećenje kolegija

Vrsta nastave	**Ukupno sati**
Predavanje	30
Seminar	15

Mjesto i vrijeme održavanja nastave: HKS – prema objavljenom rasporedu

II. NASTAVNO OSOBLJE

Nositelj kolegija

Ime i prezime: Jareb Mario

Akademski stupanj/naziv:	**Izbor:** naslovni izvanredni profesor
Kontakt e-mail: mario.jareb@unicath.hr	**Telefon:**

Konzultacije: Prema objavljenom rasporedu

Suradnici na kolegiju

III. DETALJNI PODACI O KOLEGIJU

Jezik na kojem se nastava održava: Hrvatski

Opis kolegija	U sklopu predmeta „Ustaše i Nezavisna Država Hrvatska“ predviđena je obrada sadržaja koji se odnose kako na povijest međuratne Ustaške organizacije (Ustaša-hrvatska revolucionarna organizacija – UHRO) I Ustaško-domobranskog pokreta kao skupa organizacija u koji je bila uključena i UHRO pod vodstvom dr. Ante Pavelića prije travnja 1941. Pritom je UHRO razvijana kao malobrojna vojnički ustrojena organizacija koja je trebala povesti oružanu borbu za uspostavu neovisne hrvatske države. Istodobno su među iseljenicima u sjevernoj i južnoj Americi te među hrvatskim radnicima u Europi stvorene masovne iseljeničke organizacije Hrvatskoga domobrana, koje su javno djelovale i nastojale su ne samo okupiti Hrvate nego i utjecati na javnost zemalja u kojima su djelovale. U središtu pozornosti je ipak razdoblje Nezavisne Države Hrvatske i u njoj vladajućeg Ustaškoga pokreta predvođenog poglavnikom Pavelićem. On je u tome razdoblju i vođa pokreta i državni poglavar, a temeljna karakteristika te države jest apsolutna vlast Pavelića i ustaša. Riječ je o pokušaju pretvorbe hrvatske države u totalitarnu državu po uzoru na „velike saveznike“, fašističku Italiju i nacionalsocijalističku Njemačku, o kojima je NDH ovisila do kraja rata (o Italiji do njezine kapitulacije godine 1943.). Jedna od važnijih posljedica takvih nastojanja jest i otvorena netrpeljivost prema svim oblicima slobodnoga mišljenja te progon svih onih koje su vlasti označile neprijateljima, bez obzira na jesu li oni to stvarno bili ili ne. Takva politika posljedovala je masovnim progonima i ubojstvima mnogih neistomišljenika, pri čemu je osobito tragično prošla židovska zajednica koja je metom progona postala prvenstveno zbog kopiranja njemačkih nacionalsocijalističkih protužidovskih pogleda. Znatna pozornost posvećena je i odnosu vlasti NDH prema Srbima, od progona zbog njihove vjerske i narodnosne pripadnosti do pojave četništva i promjene politike koja se je ogledala u uspostavi Hrvatske pravoslavne crkve i prihvaćanja pravoslavaca kao Hrvata pravoslavne vjeroispovijesti. Spomenuta ovisnost NDH o Italiji i Njemačkoj važna je karakteristika života te države tijekom cijeloga rata, pa je odnosima s Talijanima i Nijemcima također posvećena znatna pozornost. S približavanjem kraja rata nametalo se je pitanje sudbine ratne hrvatske države, pa i mogućega prelaska na stranu Saveznika, što je osobito došlo do izražaja u onome što je danas poznato kao puč Lorković-Vokić. Naposljetku se kao sudbinsko pitanje opstojnosti NDH nametnuo rast njoj neprijateljskog partizanskog pokreta predvođenog Komunističkom partijom Jugoslavije/Hrvatske, koji se je formalno zalagao za obnovu jugoslavenske države na načelu ravnopravnosti njezinih naroda, pa i za ravnopravan položaj hrvatskoga naroda koji je trebao dobiti svoju hrvatsku federalnu jedinicu. Partizanski je pokret tijekom rata na svoju stranu privukao i golem broj Hrvata, a pobjeda u ratu i slom NDH prepustili su sudbinu hrvatskoga Naroda u ruke komunista kao vodeće snage dotadašnjega pokreta. Slom NDH uvjetovao je povlačenje velikoga broja Hrvata predvođenih dužnosnicima vlasti i Ustaškog pokreta te pripadnicima njezinih oružanih snaga prema zapadu. U izbjegličkim skupinama nalazio se je ogroman broj civila koji nisu željeli uspostavu komunističke vlasti u Hrvatskoj. Tragična sudbina velikoga broja Hrvata koji su se povlačili i naposljetku dopali u ruke jugoslavenskih snaga danas je dobro poznata, a brojne masovne grobnice svjedoče o okrutnosti novih jugoslavenskih vlastodržaca koji su uspostavljali totalitarni komunistički režim u obnovljenoj jugoslavenskoj državi. Dio onih koji su se povlačili, pa i sam Pavelić i neki istaknuti dužnosnici ustanova vlasti i Ustaškog pokreta u NDH ipak su uspjeli izbjeći tragičnu sudbinu velikoga broja Hrvata. Neki od njih su nakon duljeg skrivanja u Austriji i Italiji uspjeli otploviti za Argentinu, u kojoj su ubrzo obnovili svoje emigrantsko političko djelovanje koje se je najvećim dijelom odnosilo na glorificiranje propale ratne Nezavisne Države Hrvatske.
Očekivani ishodi učenja na razini kolegija	Hrvoje Matković, *Povijest Nezavisne Države Hrvatske, Drugo, dopunjeno izdanje s koloriranim prilogom Ikonografija* , Naklada P.I.P. Pavičić, Zagreb 2002., str. 1.-252.; Mario Jareb, *Ustaško-domobranski pokret od nastanaka do travnja 1941. godine*, Školska knjiga i Hrvatski institut za povijest, Zagreb 2006. (drugo neizmijenjeno izdanje: Školska knjiga, Zagreb 2007.), str. 101.-183., 568.-605. Ljubo Boban, *Hrvatske granice od 1918. do 1991. godine*, Školska knjiga i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb 1992., str. 45.-49.; Nikica Barić, „Domobranstvo Nezavisne Države Hrvatske 1941.-1945.“, u: *Nezavisna Država Hrvatska 1941.-1945.*, ur. Sabrina P. Ramet, Alinea, Zagreb 2009., str. 67.-86.; Zdravko Dizdar, „Četnički pokret na području Hrvatske i Bosne i Hercegovine (1941.-1945.)“, u: *Nezavisna Država Hrvatska 1941.-1945.*, ur. Sabrina P. Ramet, Alinea, Zagreb 2009., str. 43.-66.; Mario Jareb, „Odnosi Nezavisne Države Hrvatske s Njemačkom i Italijom“, u: *Nezavisna Država Hrvatska 1941.-1945.*, ur. Sabrina P. Ramet, Alinea, Zagreb 2009., str. 167.-192.
Literatura	

Obavezna	Mario Jareb, *Ustaško-domobranski pokret od nastanaka do travnja 1941. godine*, Školska knjiga i Hrvatski institut za povijest, Zagreb 2006. (drugo neizmijenjeno izdanje: Školska knjiga, Zagreb 2007.); Nikica Barić, *Ustaše na Jadranu: Uprava Nezavisne Države Hrvatske u jadranskoj Hrvatskoj nakon kapitulacije Kraljevine Italije*, Hrvatski institut za povijest, Zagreb 2012.; Nada Kisić Kolanović, *NDH i Italija: Političke veze i diplomatski odnosi*, Naklada Ljevak, Zagreb 2001.; Jure Krišto, *Sukob simbola: Politika, vjere i ideologije u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj*, Nakladni zavod Globus, Zagreb 2001.; Zlatko Hasanebgović, *Jugoslavenska muslimanska organizacija 1929. – 1941. (U ratu i revoluciji 1941. – 1945.)*, Bošnjačka nacionalna zajednica za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju, Zagreb 2012., 727.-819.; Jere Jareb, *Državno gospodarstveno povjerenstvo Nezavisne Države Hrvatske od kolovoza 1941. do travnja 1945.: Dokumentarni prikaz*, Hrvatski institut za povijest, Hrvatski državni arhiv i Dom i svijet, Zagreb 2001., str. 32.-35., Jere Jareb, *Pola stoljeća hrvatske politike: Povodom Mačekove autobiografije*, Knjižnica Hrvatske revije, Buenos Aires 1960. (pretisak: Institut za suvremenu povijest, Zagreb 1995.), str. 82.-124.; Mario Jareb, *Hrvatski nacionalni simboli*, Alfa i Hrvatski institut za povijest, Zagreb 2010., str. 207.-211., 268.-277.,; Mario Jareb, „Mediji i promidžba Nezavisne Države Hrvatske“, u: *Nezavisna Država Hrvatska 1941.-1945.*, ur. Sabrina P. Ramet, Alinea, Zagreb 2009., str. 87.-116.; Zdenko Radelić, *Hrvatska seljačka stranka 1941.-1950.*, Hrvatski institut za povijest, Zagreb 1996., str. 21.-31.
Dopunska	1. Redovito pohađanje nastave – prisutnost na najmanje 70% nastave prema studijskom programu i izvedbenom nastavnom planu; 2. Uredno izvršene seminarske obveze – pripremljeno izlaganje, predana i prihvaćena pisana verzija seminarskog rada 3. Stjecanje minimalnog uspjeha od 35% tijekom nastave unutar zadanih nastavnih aktivnosti – ostvareno kumulativno.

Način ispitivanja i ocjenjivanja

Polaže se DA	**Isključivo kontinuirano praćenje nastave** NE	**Ulazi u prosjek** DA

Preduvjeti za dobivanje potpisa i polaganje završnog ispita	1. Redovito pohađanje nastave – prisutnost na najmanje 70% nastave prema studijskom programu i izvedbenom nastavnom planu; 2. Uredno izvršene seminarske obveze – pripremljeno izlaganje, predana i prihvaćena pisana verzija seminarskog rada 3. Stjecanje minimalnog uspjeha od 35% tijekom nastave unutar zadanih nastavnih aktivnosti – ostvareno kumulativno.
Način ocjenjivanja	Brojčana ljestvica ocjenjivanja studentskog rada je: dovoljan (2) – 50–59,9% dobar (3) – 60–79,9% vrlo dobar (4) – 80–89,9% izvrstan (5) – 90% i više Način stjecanja ocjene: a) Nastavne aktivnosti – 70% ocjene izlaganje i pisana verzija seminarskog rada – 20% 1. kolokvij – 25% 2. kolokvij – 25% b) Završni ispit – 30% ocjene pismeni ispit – 30% (za prolaz je nužno riješiti 50% ispita)
Način polaganja ispita	1. Nastavne aktivnosti – seminarske obveze; kolokvij (pismeni); 2. Završni ispit (pismeni).
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava za prijenos bodova	

VRSTA AKTIVNOSTI	ECTS bodovi - koeficijent opterećenja studenta	UDIO OCJENE (%)	
Pohađanje nastave	1.2	0	
Kolokvij-međuispit	0.7	25	
Kolokvij-međuispit	0.7	25	
Seminarski rad	0.56	20	
Ukupno tijekom nastave	3.16	70	
Završni ispit	0.84	30	
UKUPNO BODOVA (nastava+zav.ispit)	4	100	

IV. TJEDNI PLAN NASTAVE

Predavanja

#	Tema
1	Uvodno predavanje
2	Korijeni ustaštva i nastanak Ustaške organizacije u emigraciji početkom tridesetih godina
3	Djelovanje UHRO-a tijekom tridesetih godina u emigraciji i u domovini– od vojnoterorističkog djelovanja do atentata u Marseilleu i velike ustaške šutnje
4	Ustaško i proustaško djelovanje u domovini do uspostave Nezavisne Države Hrvatske
5	Uspostava Nezavisne Države Hrvatske u travnju 1941. i prvi tjedni njezina postojanja – simboli, granice i karakter vlasti
6	Odnos NDH i „velikih saveznika“ – Italije i Njemačke
7	Odnos prema političkim neistomišljenicima i progon Židova, Srba i Roma.
8	Odnos prema srpskom pitanju u NDH – od neprijatelja i zatornika hrvatstva do Hrvata pravoslavne vjere.
9	Sustav represije i oružane snage
10	Gospodarstvo i svakodnevni život - od točkica do savezničkih bombi.
11	Kulturni život, mediji i promidžba
12	Partizanski pokret kao glavna prijetnja opstanku NDH
13	Približavanje kraja rata i kombinacije s prelaskom hrvatske države na savezničku stranu. Slom NDH.
14	Bleiburg i Križni put te druga ustaška emigracija
15	Zaključno predavanje

Seminari

#	Tema
1	Pogledi na ustaštvo i Nezavisnu Državu Hrvatsku u današnjoj hrvatskoj javnosti
2	Početci Ustaške organizacije – ustaški program i ideologija
3	Politički terorizam i atentati – od Sarajeva do Narodne skupštine i Marseillea

4	Ustaštvo u hrvatskim zemljama prije uspostave NDH – marginalna skupina ili važna politička snaga?
5	Slom Jugoslavije i nastanak NDH – niz slučajnosti ili unaprijed planirani događaji
6	Odnosi s Italijom i Njemačkom – savezništvo i/ili dominacija i usporedbe ustaškoga totalitarizma s totalitarizmima „velikih saveznika“
7	Progoni neistomišljenika i manjina – Usporedni pristup Holokaustu i progonima neistomišljenika i manjima u ostalim europskim zemljama
8	Kolokvij; Odnos prema Srbima – progoni, ustanak od 27. srpnja 1941., četništvo i Hrvatska pravoslavna crkva
9	Ustaška vojnica, Hrvatsko domobranstvo i Hrvatske oružane snage – ustroj i djelovanje. „Neustrašivi ustaše“? Domobrani kao izvor ljudi i naoružanja za partizane ili stvarna vojnička snaga?
10	Hrvatsko gospodarstvo u ratnim uvjetima – razaranja i nemogućnost proizvodnje i poslovanja. Opskrba stanovništva i nestašice, bombardiranja i ratna razaranja.
11	Kulturni život, mediji i promidžba u NDH. Jesu li muze šutjele ili pjevale? Ratne nedaće i uspon izdavaštva, jačanje novih medija i strogo kontrolirane informacije.
12	Partizanski pokret – narodnooslobodilački i pluralni ili totalitaran i komunistički? Jugoslavenski i federalistički ili velikosrpski i protuhrvatski?
13	Puč Lorković-Vokić između mita i činjenica - puč s Poglavnikom ili protiv njega?
14	Povlačenje prema zapadu – pokušaj spašavanja ljudi ili neizbježni uvod u nepotrebna stradanja? Prikrivena grobišta, javnost i suočavanje s prošlošću.
15	Kolokvij; Hrvatska ili ustaška emigracija?